

TORONTÁI

Ára: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Becskerek, Obiljyeva (Zápolya) u. 1
1
Din

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 300 D | Negyedévre . 75 D
Félévre . . . 150 D | Havonta . . . 25 D
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta déliben

Ára:
1
Din

Juhász Gyula.

„Mindig reménytelen volt a
Mindig hivat ^{[szerelmem,}
Mindig caillaghonvág ^{a nagy, a}
Mindig kellett ^{[kék hegyek}
Örök talányok, ^{[szivemben,} édes szo-
^{[rósák,} moruság!”

A csillaghonvág, az édes szomorúság zengő szavu poétájáról, Juhász Gyuláról szól a magasztaló ének abból az alkalomból, hogy nemesszívű hárfájáról huszonöt év óta ömlik a csillagokat tükröző, bánatot ringató, mélységeket kavará, magyar dal.

Nem lehet ezeket a vérharmatos, nehéz illatu szivvirágokat, Juhász Gyula halkan zokogó, fáradt ömlésű líráját néhány könnyű szóval leírni. Juhász Gyula finom sóhajain a leáldozó nap bágyadt aransugara villognak, drága szavai megannyi gyöngy, amely a lélekben még forró könnyeseppként élt. Különös zamatú dalai egytől-egyig a fájdalom nehéz selyemből szőtt köntöseit, amelyeket a gondolat merész vonalai át és átjárnak. Bánatos, bus, borult álmódás minden sora, amelyből hirtelen egy új kép, egy új tompa színtel bukkan fel, végtelen távlatokra nyitva, a költői merengés új tájaira világítva. Ennek az ezerszínbe ömlő lírának lágy hullámain egy vérző, meleg, egész emberi szív uszik, amelyen csak a bánat rezgése futnak át, de amely így is végtelenül gazdag, mérhetetlen mélységű és egyedülálló.

Mások is dalolnak megindító éneket az élet szomorúságáról, más költő is tüzes szerelemmel magához szorítja a gitárt, amelynek minden hurja szent fájdalomra ajzott. De Juhász Gyula költői énje élesen elüt a bánat minden más lantosságától, Juhász Gyula fájdalma mélyebb gyökerű és pompásabb szírmu más lírikus bánathangulatánál. Juhász Gyula költészete olyan, mint a mélybúgású, tömörzengésű orgonaszó, amely azonban nem templom mélyéről, hanem valahonnan egy elhagyott, sűrű, sötétárnyéku erdő misztikus homályából tör elő. Ez a szomorúság zeng, ég és lobog, ez a bánat nem leng könnyedén tovább, mint a báránnyelű, hanem fekete viharfelhőbe állva, ráborul az egész láthatárra.

Juhász Gyula kivételes költői értékét más országokban is felismerték már és a Nefelejts versei e kötetét majdnem minden, művelt állam nyelvére lefordították. A nemes énekű költő mély borongása ezzel bevonult az örökké csengő dalok multhatatlan tavaszába, amelyben ezentúl eggyel több magyar csalogány dalolja az emberi lélek csodálatos panaszeit. Dalolja egyszerű,

de forró könnyektől terhes szóval, olyan messzire elhangzó énekkel, amely messzire csak az ihletett lélekből kiszakadó dal tud szárnyalni.

Uj szavak meglepő villongása Juhász Gyula finom veretű dalaiban nem kápráztatja el az értelmet, robantó gondolatok merész tornája nem billenti fel a dal biztos egyensúlyát. De a halk bánat szelid pianissimója, a feuket érő költői elmélyedés minden sorában oly igaz, oly emberi, oly tiszta csengésű, amelyen csak a magát egészében megmutató, vergődő és vonagló szív drága muzsikája tud lenni. Ez az

élő, eredendő valódiság, a felemelt egész léleknek ez a napfényre hozása és pompájának maradék nélkül való feltárása adja meg Juhász Gyula dalainak különleges értékét és ezért hajol meg megbüvölten minden fogékony szív, amikor e nehéz szárnyu dalokat érzi maga fölött átvonulni.

A csillaghonvág, az édes szomorúság zengő szavu poétájáról szól a magasztaló ének, arról a poétáról, aki a legszebben álmódó, mélytűzű drágakövekkel kivert, messze világító szívét adta oda embertársainak.
Dr. Borsodi Lajos.

Lemondani készül az agrárreform miniszter.

Teljesítik a tanárok követeléseit.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, máj. 25.

A tegnapi állami ünnep dacára a politikai életben nem állott be teljes stagnáció.

A radikális-klub élénk ülést tartott, amelyen a párt belső ügyeivel foglalkozott. Politikai körökben úgy tudják, hogy Miletić Krszta agrárreform miniszter az ülésen szembe került a klub néhány tagjának nézetével, amiért levonta a konzervenciákat és a klub rendelkezésére bocsájtotta tárcáját.

A szkupstina ma délelőtti ülésén folytatja a vitát a kétes mandátumok igazolása körül. Mivel a szerdai ülés éjjelig tartott, kilátás van arra, hogy a mai is késő éjjelig húzódik el.

Demokrata körökben beszélnek, hogy a radikális-klub a vita megrovíditésének érdekében elhatározta, hogy Mijovity, volt belügyminiszteri helyettes mandátumát meghagyja.

Amennyiben a szkupstina a mai nap folyamán befejezi a mandátumok igazolása körüli vitáját, ez esetben a képviselők már holnap leteszik az esküt. A hétfői ülésen — ilyen körülmények között — valósi

nüleg sorra kerül a házelnök megválasztása.

A minisztertanács tegnap este hat órakor ülést tartott, amely rövid megszakitással nyolc óráig húzódott el. Trifunovity közoktatásügyi miniszter referált a tanárok lemondásáról. A kérdés körül nagy vita fejlődött ki, amelynek eredményeképpen a minisztertanács elhatározta, hogy elvben hozzájárul a tanárok kívánságához, azzal a kikötéssel, hogy a pénzügyminiszter a közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg találjon fedezetet az új kiadásokra. Amennyiben a pénzügyminiszter megoldja a fedezet kérdését, konkrét javaslatot tartozik a pénzügyi bizottság elé terjeszteni.

A minisztertanács ezután megvitatja a parlamenti helyzetet, valamint a Ház tisztségeinek mikénti felosztását. Házelnököknek — hír szerint — Jovanovity Ljuba vallásügyi minisztert jelölték. Az első alelnöki tisztelet megtartja a radikális-párt, míg a másodikikat a demokrata-pártnak juttatják. A vallásügyi miniszteri tárcát egyelőre nem töltik be, míg a politikai helyzet véglegesen nem tisztázódik.

Tárgyalások Nincsiy és Mussolini között.
Beograd, május 25.

Politikai körökben beszélnek, hogy dr. Nincsiy Momcsillo külügyminisz-

ternek legközelebb találkozója lesz Mussolinivel. A tárgyalások a Baross-és Delta-kikötő ügyének végleges rendezését célozzák. A hirt hivatolosan még nem erősítették meg.

TÖZSDE

Május 24.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 55475, London 2565, Páris 3690, Milano 2680,

Berlin 00102, Prága 1654, Wien 000781250, Budapest 01025, Hollandia 217, Beograd 582, Varsó 00110.

Budapest. (Zárlat.) London 24120—24720, Milano 251—261, Beograd 55—57, Varsó 1040—1060. A többi változatlan.

Uj török-görög háború küszöbén.

London, máj. 24.

A Daily Mail lausannei tudósítója szerint Venizelosz saját kezdeményezéséből azt az ajánlatot tette, ha a törökök lemondanak a kártérítési követelésükről, úgy a görögök átengedik nekik Karagacs városát, Drinápoly állomását a környező területtel a bolgár határig haladó vasutvonallal.

Izmed állítólag kedvező szemmel nézi ezt az ajánlatot, de a török delegáció körölyen az a hír van elterjedve, hogy Angorában ezt az ajánlatot elfogadhatatlannak találják.

Páris, máj. 24.

A Chikago Tribune jelentése szerint Lausanneban a helyzet tegnap óta nagyon elmérgesedett. Izmed kérdést intézett Anglia főmegbízottjához, Rumboldhoz, hogy milyen álláspontra helyezkednek Anglia.

egy esetleges török-görög háború esetén.

A választ a lap nem közli, de megjegyzi, hogy miután a görögök nem hajlandók kártérítést fizetni Törökországnak, a hét végére várható az új török-görög háború kitörése.

Konstantinápoly, máj. 24.

Rifát pasa tábornok, Trácia kormányzója a közelgő török-görög összeütközésre vonatkozólag érdekes nyilatkozatokat tett:

Ha Törökország és Görögország között harca kerül a sor — mondja Rifát — úgy a török haderők két napon belül bevonulnak Konstantinápolyba és tizenöt napon belül minden komolyabb ellenállás nélkül megszállják Görögországot.

A helyzetet a mai feszültségben azonban nem lehet tovább elbírní, úgy hogy haladéktalanul dönteni kell: háború legyen-e vagy béke.

Magyarország zálogolását ideiglenesen felfüggesztik.

Páris, máj. 24.

A jóvátételi-bizottság elhatározta, hogy Magyarország bizonyos jövedelmekre szóló zálogjogok ideiglenes felfüggesztése elől — nem zárkózik el, amennyiben Magyarország ezen kérelme egy nemzetközi kölcsön garanciájára vonatkozik. A jóvátételi-bizottság elhatározta továbbá, hogy haladéktalanul missziót küld Magyarországra, amely az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét meg fogja vizsgálni. Végül felszólítja Magyarországot, hogy a békeszerződésből származó terheket rendszeresen fizesse és hajtsa végre a többi rendelkezést is, amelyek nem jelentenek pénzügyi terhet.

Bethlen nyilatkozik külföldi utjáról.

Budapest, máj. 24.

A sajtó képviselői Wienből Budapestre kísérték Bethlent, aki következőleg nyilatkozott utjáról:

„Külföldön általános az a benyomás, hogy Magyarország határozottan jó irányban halad. Mindenütt meggyőződtem róla, hogy országunk külpolitikai helyzete lényegesen jobb, mint amikor a békeszerződés volt napirenden. Azóta egészen másképpen nézik meg és ítélik meg Magyarországot. Kedvező ténynek veszik, hogy stabil kormánya olyan, amely képes volt fenntartani és biztosítani a rendet. Nem akarom itt érdemen felül dicsérni kormányomat, de meg kell állapítanom ezt, mert külföldön ez az általános vélemény. A magyar nemzetben öntudatos nemzettel látnak. A legutóbbi három év eseményéből azt a következtetést vonják le a külföldön, hogy a magyar nemzet döntő tanujelét adta a rend helyreállítására való törekvésének. Ezzel határozottan kivívta magának a külföld rokonszenvét. Látnak, hogy más országokban rengeteg a szociális baj, gyakoriak a társadalmi kirobbanások, sok a pénzügyi ingadozás, sztrájk — ezzel szemben Magyarországon nyugodtabb a helyzet, amiben biztató ígéretet látnak arra, hogy az ország meg fog gyógyulni.

Nagyrabecsülik, hogy Magyarország egyenesen halad előre a nacionalizmus útján, aminek főleg az ad sulyt, hogy a nyugati államokban is általános a visszatérés a nemzeti eszméhez. Tudják, hogy a magyar nemzet öntudatos, határozott célokért küzdő nép, amely nem hagyja magát éretlen kalandokba ostoba módon beugratni. Ez a titka annak, hogy engem és a pénzügyminisztert mindenütt szívélyesen és a megfelelő tisztelettel fogadtak.

Hangsúlyozom, hogy csak jó impressziókról számolhatok be. Kettős misszióra vállalkoztunk. Egyrészt hivatalos lépéseket tettünk a jóvátételi-bizottság előtt, másrészt informatív munkát végeztünk az ország érdekében, hogy nyélbe lehet-e ütni a magyar kölesönt, ha a jóvátételi-bizottságtól megkapjuk erre az előfeltételeket.

A kölesön szempontjából az angol piac a fő. Ezzel természetesen nem akarom mondani, hogy az olasz, a francia és az amerikai piaciakat nélkülözhetnők. Felfogásom az, hogy a magyar kölesön csak a Népszövetségen keresztül jöhet létre. A jóvátételi-bizottság bírói fórum és mint ilyen, nem foglalkozhatik kölesönök bázisának megteremtésével.

A Pesti Hírlap munkatársa azzal a kérdéssel fordult Bethlenhez, igaz-e, hogy Párisban az Alliance Izraelita képviselői felkeresték a numerus clausus eltörlése ügyében.

„Igaz — felelte Bethlen. — Nálam jártak és kérték a numerus clausus eltörlését, de én azt feleltem, hogy ez kizárólag magyar ügy és nagy sajnálattal nem vagyok abban a helyzetben, hogy kérésüket teljesíthessem. Megmagyaráztam nekik a helyzetet. Magyarországra özönlött az elszakadt területeknek ugyancsak egész magyar intelligenciája. Ennek az a következménye, hogy Magyarország túl van zsúfolva olyan intelligens elemekkel, ame-

lyek megélhetéséről ez a kiesiny ország természetesen képtelen gondoskodni. Teljes lehetetlenség, hogy most még ráadásul háromszor-négyszer annyi diplomás embert neveljünk, mint amennyire a jövőben szükségünk lesz. Ennek a mérlegelése vezetett bennünket a numerus clausus behozatalára. A numerus clausus így állami érdek és egyformán sújtja az összes intelligens elmeket. A törvényt tévesen fogják föl, amikor azt hiszik, hogy zsidóság ellen irányul. A törvény általában korlátozza az egyetemre felvehető hallgatók lélekszámát az egyes felekezetek számaránya szerint. A zsidók csak azért érzik jobban a korlátozás sulyát, mert eddig a lélekszám arányukat meghaladó mértékben iratkozhattak be a főiskolákba.

Az Alliance Izraelit képviselői erre azt felelték, hogyha nincs szükség olyan nagyszámú intelligenciára, korlátlan mértékben lehetősíteni kell a diplomák megszerzését. Az élet azután úgy is el fogja dönteni, ki arra való. Erre azt feleltem, hogy ez új felfordulásokra vezetne, Magyarországnak pedig a forradalmakból elég volt. Sokkal okosabb, ha ilyen módon vesszük elejét a bajoknak.

Urak, akik Magyarország részéről száz éven át a legnagyobb liberalizmust tapasztalták és jótéményeket élveztek, akkor amikor ez az ország bajba jutott, egyetlenegy lépést sem tettek érdekünkben és nem tesznek ma sem, amikor üldözik a magyar népet, magyar intelligenciát. Önök nem kívánhatják, hogy Magyarország feláldozza életérdekeit a numerus clausus eltörlésével. Önök azért, mert Magyarországon antiszemitizmus támadt, jónak látták ezt az országot még mélyebbre nyomni a szerencsétlenségben ellenünk kifejtett propagandájukkal. Ez méltatlanság és Magyarország addig, míg ez meg nem változik, a maga útján fog továbbhaladni.

Ha Önök változtatnak módszereiken, ha belátják a magyarság igazát, ha felismerik, hogy rossz volt az, amit országunkról terjesztettek, ha ez a sok rossz az önök munkája folytán jóra fog változni, úgy hogy országunk ismét talpra állhat, akkor beszélhetünk a numerus clausus eltörléséről — addig nem!

Az angol kormányválság.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, máj. 24.

Az új kormány összeállítása nem olyan egyszerű, mint azt eredetileg gondolták. Robert Cecil tagja lesz az új kormánynak, míg Robert Horn kijelentette, hogy nem vállal tőrcéat. Chamberlain állítólag kincstári kancellár lesz. A konzervatívok vezére továbbra is Leslie ezredes marad.

London, máj. 24.

A Daily Mail jelenti, hogy Curzon felretéve személyi szempontjait, elhatározta, hogy Baldwin alatt is megtartja a külügyi tőrcéat. A kormány valószínűleg a következő összeállításban fog megalakulni:

Derby hadügyminiszter, Hoare légügyminiszter, Bridgeman belügyi államtitkár.

A becskerekai katolikus főgimnázium ügye.

Beeskerek, máj. 25.

Az iskola kérdése a legutóbbi évek folyamán állandóan az izgalom forrása volt. Így Beeskereken a magyar gimnázium ügye mindig a lét és nemlét meggyéjén mozgott, a szülők óriási aggodalmára. Az iskola-kérdés végleges rendezését tüzte ki magának P. Rodies Rafael apostoli adminisztrátor.

Miután Beeskerek püspöki székhely lett és az egyházi hónapok óta gyakorolja egyházkormányzó jogait, mint minden egyházfőnek, neki is legfőbb gondja a papnevelésről gondoskodni. Ennek elengedhetetlen feltétele a katolikus főgimnázium felállítására. Ezért az apostoli kormányzó legutóbbi beogradi tartózkodása alkalmával a kormánynál és a katolikus világnézet alapján álló parlamenti pártoknál lépéseket tett, hogy az engedélyt és a támogatást egy Beeskereken létesítendő kath. jellegű gimnáziumhoz elnyerhesse. A részleteket annak az elvi jelentőségű kormányrendeletnek megjelenése után fogják megállapítani, amely a gimnázium felállítását engedélyezni fogja. A Bács megyei Napló tegnapi számában foglalkozik a Beeskereken felállítandó kath. gimnázium kérdésével és ennek során olyan részleteket közöl, amelyek az ügy mai állása szerint legalább is köriraiak.

A kereskedők és gyáriparosok gyűlése.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, máj. 25.

A kereskedők és gyáriparosok egyesülete tegnap délelőtt tizenegy órakor gyűlést tartott a Lloydban, amelyen vendégként megjelent Aleksity Bogoljub polgármester is.

Jankovity Koszta egyesületi elnök üdvözlö a polgármestert és a szép számban összejött tagokat és utána áttér a tárgysorozat egyetlen pontjára, a vámhivatal ügyének ismertetésére. Bejelenté, hogy a vámhivatalért folytatott akciói sikeresen befejeződött és hogy a vámhivatal június elsejéig elkészül az előkészületekkel, ami után megkezdheti működését. Közli az üléssel, hogy a város a hivatal céljaira rendelkezésre bocsátotta a Brigadira Risztitya-utcában lévő kórházépületet, addigra is, amíg a kereskedők által emelendő új otthon el nem készül.

A gyűlés ezután áttért az indítványokra. Risztity György kereskedő azt javasolta, hogy inerveniáljanak a beogradi hajószindikátusnál annak érdekében, hogy Titelről minden reggel hajó közlekedjen Beeskerekre, mely még aznap délután megtenné vissza az utat Titelre. Az új hajójáráttal a szomszédos községek lakói ellátogathatnak a becskerekai piacra s a bevásárlások után még aznap visszatérhetnek községükbe.

Kölbig Jenő felszólalásában elmondja, hogy a szociálpolitikai minisztériumban most készülő rendelkezés, amely teljes vasárnapi munkaszünetet ír elő, sérelmes. Kéri, hogy a nyári évszakokban, a mezőgazdasági munkálatokra való tekintettel, legalább fiz óráig nyitva tart-

hassanak a keresedők. Hasonló értelemben beszélt Gyárfás Ödön, a Kereskedelmi r.-t. igazgatója.

Sztanojlovics Sándor, a kamara titkára ezután beszámolt a beogradi utjáról. Majd kitér a kereskedelem-ügyi minisztérium azon rendelkezésére, mely szerint egy fél egyszerre csak egy csukott és öt nyitott vagon kaphat. Megállapítja, hogy ez a rendelkezés különösen a gabonakereskedőkre sérelmes. Indítványozza, hogy Novi Sad, Sombor és Beeskerek küldjön deputációt a szubotivai vasutigazgatósághoz a sérelmes rendelkezés megváltoztatása érdekében.

Eckstein János kéri, hogy a polgármester hasson oda, hogy a községi pótdadót az állami adótól külön válasszák, illetve külön szedjék be. Aleksity polgármester elmondotta, hogy e téren nyílv változások lesznek, amennyiben — hivatalosan ugyan nem, de kijelentheti — hogy rövidesen százszázalékkal leszállítják a községi pótdadót.

Kedvező az egészségügyi helyzet a Bánságban.

Szánóban a járványok.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, máj. 25.

A megye egészségügyi helyzetében az utóbbi időben jelentős javulás állott be. Az egyik délbánsági községben pusztított feketehimlő-járvány teljesen megszűnt. A Dragutinovon jelentkező kiütéses tifusz továbbterjedését is sikerült megakadályozni.

Kovacevity Dusán dr., a megyei egészségügyi hatóság vezetője most körutazást tesz a hatáskörébe tartozó vidéken. Beutazza a járási székhelyeket és községeket, hogy személyesen meggyőződjön az egészségügyi állapotokról és a helyszínen megtegye a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket. Utját a jövő hét folyamán befejezi, amikor is tiszta képet nyer a Bánság egészségügyi helyzetéről.

A „Torontál” munkatársa a hivatalos uttal kapcsolatban kérdést intézett dr. Kovacevity Dusánhoz és tapasztalatairól, valamint a foganatosított intézkedések felől információt kért.

Kovacevity Dusán dr., a bánsági egészségügyi hatóság vezetője elmondotta, hogy a jelenlegi helyzettel meg van elégedve s reméli, hogy ez a kellemes benyomása nem fog megváltozni. A novibecseji járásban ugyan egy újabb kiütéses tifusz megbetegedés történt, ezt azonban nem lehet a járvány újabb kitörésének venni, mert még a múlt hónapi járvány idejéből eredhet az inficiálódás. Kiütéses tifuszban annakidején hat személy feküdt. Közülük négy meggyógyult, kettő pedig meghalt. A feketehimlő elleni hadjárat is teljes sikerrel végződött. A községekben megszűnt a borzalmas járvány. A városok közül pedig Beeskereken három esetet konstataáltak, újabbán meg Panosvórol egy beteg jelentette be. A jelek után ítélve azonban, a feketehimlőnek a szigorú óvintézkedések miatt nem lesz talaja és rövidesen teljesen megszűnik.

HIREK

Máj. 26.

1618 ban kezdődött a harmincéves háború. 1904-ben halt meg Siemens.

Eljegyzés. Gruber Ilona és Weisz Hugó, a Domovinszka Industrija Mlina d. d. cégjegyzője jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Magyar-jugoszláv határállomás. A Delivastut értesülése szerint magyar-jugoszláv áruk részére a virovitica-báresi útvonalon is megnyílt az áruforgalom, amely a virovitica vámvámszolgálat felállításával lehetővé vált. A forgalom felvétele ezen a vonalon azért olyan fontos, mert Szlavóniában nagy tömegekben röviddebb úton szállhatnak faanyagokat. A darabáruk forgalmát hirtelen néhány napon belül ugyan csak felveszik.

Trillázott

fenn a levegőben a pacsirta. Pipások nevettek az aranyárga kalásztengerben és messzi a határban mindenütt templomi esőnd borult rá a nehéz áldástól alázatosan hajló kenyérré. Az utszéli füveken briliánsként csillogott a reggeli harmat és ameddig a szem ellátott, nehéz, fojtó esőnd volt mindenfelé. Itt-ott kibukkant valami acélos fényben ragyogó tollbokrétája a vetés közül. Nem a békés kaszapenge fényében ficánkolt a reggeli napsugar, — hanem hideg félelmetes szuronyokén. A faluban meg sötét arcalet néztek az emberek minden urfélé után. Ez volt az első sztrájk minálunk. Erre a képre emlékszem gyerekkoromból. Csenedő járta az utcákat és mindenki, akin kabát volt, úgy érezte, hogy a grófnak volt igaza, amikor kenyértörésre vitte a dolgot. Ma már tudjuk, hogy nem volt igaza. De hiába, a despotizmus iránti hajlam mindannyiunkban él és alig várja, hogy kitörhessen. Azóta a sztrájk köznapi valami lett. A sok jelző tönkretette a lényeg komolyságát. Régen, mikor az emberek összeszorították a fogukat, ökölbe szorult a kezük, sőtőtten villogott a szemük — valami félelmetes rem volt a sztrájk. Sötét szárnya végisuhogott a soha ellenkezést ki nem váltott kis falusi vityillók fölött és a házaeskákban dideregve gondolt mindenki a ninestelen, kenyértelen holnapra, amelyet ő hozott magával. Ma a sok „burzsoa, proletár, indexszám“ egészen megszelidítette a sztrájkot, valami olyan rendes iródai kellék lett belőle, amelyet néha-néha elővesznek, de semmi félelmetes sincsen benne. A sztrájk csak most bír megint valami érdekes karakterisztikummal, amióta az ország tanárai letették a munkát. Nem bírok erre semmi magyarázatot találni, mert, hogy ez megtörténhetett, ezt bizonyára sok füstbe ment remény, terv és álom előzte meg a tanárság részéről, de hogy az ország urai engedték ezt mégis idáig jutni, az az egész ország szégyene.

Ciril és Method. Tegnap ünnepelte a gör. kel. egyház Ciril és Method napját. Dél előtt ünnepi istentisztelet volt a központi gör. kel templomban, utána pedig tisztelegve elvonult a katonaság a Fő-téren a helybeli ezredparancsnok, Rajity Szvetiszlav alispán, Aleksity Bogolyub polgármester, dr. Zubkovity Pál megyei főjegyző és Sztaity Péter rendőrkapitány előtt Este fáklásmenet adott finálét az ünnepnek. Állami ünnep lévén, az üzemekben szünetelt a munka.

A Máj nyári menetrendje. A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje június elsején lép életbe és a következő vonatokat állítja a közönség rendelkezésére. A vonatok mind Budapestről indulnak. Kelebia felé (személy) 6:50 óra, Zagreb (gyors) 7:40 óra, Kelebia, Subotica, Beograd (személy) 14:20 óra, Pécs, Magyarboly, Osijek (gyors) 15:15 óra. Gyékényes, Zagreb (személy) 20:05 p. Kelebia, Subotica, Beograd felé (gyors) 8:30 p. Kelebia, Subotica, Beograd felé (gyors) 12:15 p. A gyors vasárnap, kedd, szerda és pénteken közlekedik.

„A három testőr.“ A tüzoltótestület műkedvelő gárdája június hó másodikán és harmadikán a városi színházban műkedvelői előadást rendez, melynek a műsorán Herceg Ferenc kedves bohózata „A három testőr“ szerepel.

Minimális vámtarifa a Lengyelországból érkező áruknál. A minisztertanács elrendelte, hogy addig is, amíg a Lengyelországgal kötött kereskedelmi szerződést jóvá nem hagyják, a Lengyelországból érkező áruknál a minimális vámtarifát alkalmazzák. A rendeletet megkapták az összes vámvivatalok, kereskedelmi- és iparkamarák.

Most kell beszerezni a téli tüzelőanyagot. A subotica-i államvasuti igazgatóság felkérte a becskerek-i kereskedelmi- és iparkamarát annak a publikálására, hogy az összes állami és közhivatalok, valamint magánintézmények még a nyár folyamán lassák el magukat megfelelő mennyiségű fűtőanyaggal, mert a gabonaszállítás megindulásával újra beáll a vagonhiány. Kora ősszel az igazgatóság nem lesz abban a helyzetben, hogy tüzelőanyag-transportálásának céljára kellő számú vagonot biztosítson.

Ehunytt radikálispartí képviselő. Novi Sadról jelentik: Dr. Kockár János, a virovitica-i kerület radikálispartí képviselője tegnap vakbél-operáció következtében meghalt. Mandátumát dr. Ivkovity Momcsillo kapja meg.

Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerék. — Telefon 43 és 47.

Zongoraművész — gallér nélkül. Londonból jelentik: Az Aeolian Hallban tegnap este Harold Samuel zongoraművész hangversenyezett. A művész egymásután játszotta el a különböző programszámokat. De minél többet játszott, annál rosszabbul érezte magát. A hőség akkora volt a teremben, hogy még a nézők is izdadtak. Samuel, aki „dolgozott“, természetesen még intenzívebben érezte a hőség hatását. Végül nem tudott magán uralkodni, felugrott a zongoramellől és így szólt:

— Bocsanat, de nem bírom már ki ezt a meleget...

Leoldotta nyakkendőjét, kigombolta gallérját és mind a kettőt a mellette lévő székre tette. Aztán ismét visszaült a zongorához s megkönnyebbülten folytatta a játékot. A közönség meglepetten nézte a jelenetet. Az idősebbek megbotránkozva mormogták, hogy shocking, de végül a művész remek játéka elfeledtette velük az illetlenséget.

Atutalásokat és csekkiirásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban eszközöl a **Nagybeeskeréki Takarékpénztár**, Veliki Beeskerék, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

Elveszett. Folyó hó 22-én délelőtt a városházától a piacig terjedő úton elveszett egy Petes András névre kiállított adásvevési szerződés. Kérik a becseületes megtaláló illő jutalom ellenében eljuttatni a novis(zagvar)itebeji előjárósághoz.

Vas- és fémöntvényeket Krausnál, Veliki Beeskerék. — Telefon szám 329.

Alulírott tudomására hozom a t közönségnek, hogy mátol kezdve **RUHATISZTÍTÁST** valamint férfingek, gallérok, mandzsetták keményítését és vasalását, női- és férfi nyári ruhák, függönyök tisztítását és mindennemű fehérnemű mosását és vasalását nagyon leszállított áron vállalom. 1017 Tisztelettel **KÖSZLER TERÉZ, Takovszka (Garai) u. l.**

A lakásinség gyógyítása Vel. Beeskereken.

Beeskerék, máj. 25.
A „Torontai“ május 18-iki számában olvastam, hogy városunk főszámvevője föltalált volna egy szérumot a helybeli lakásinség gyógyítására. Ezen szenzációs orvosszert a városi tanács elfogadta. Elismerve a városi főszámvevő jóakaratu igyekezetét, hogy a mármár tarthatatlan lakásinségen segítsen, mégis ezzel a javaslatával bajoson fogja a kívánt célt elérni, különösen nem a mai viszonyok között. Először rektifikálni akarom az inkriminált cikknek azt a kitételét, hogy a város a házbéradót akarja elengedni, leszállítani és felemleni. Ez tévedés, mert a házbéradó állami adó, azt csak az állam törvényhozási úton módosíthatja. A város csak a házbéradó után kivetendő községi pótdadóval rendelkezhetik, azt emelheti vagy leszállíthatja és ebben az esetben erről is van szó. Ami már most magát a javaslatot illeti, elhibázott dolog azon háztulajdonosok házbéradópótlékát felemleni a mostani 315 százalékról 600 százalékra, akik maguk lakják házukat, mert először ezzel nem éri el a kitűzött célt, másrészt egyedül és legérzékenyebben azt a leginkább tisztviselőkből, nyugdíjasokból álló közöposztályt sújtja, amely még a régi olesó világban megtakarított pénzeszkéből 3-4 szobás családi házat épített magának, amelynek legnagyobb részét ez a házaeska képezi egész vagyonát és eddigelő ezen lakásinséges világban boldog volt, hogyha pénze nincs is, de van legalább lakása és most ezen horribilis házbéradópótlék esetében, megélhetését látja veszélyeztetve. Azok a gazdag emberek pedig, akik fényes 6-7 szobás családi házukban ma ugyis zavartalanul laknak, vajmi keveset törődnek majd azzal, ha 315 százalék helyett 600 százalékot fognak fizetni, csak ne bántsák őket lakásukban, sőt ha 1925. évben a lakások szabad felmondása bekövetkezik, ezek még ha ki is adták, eddig kényszerűségből, rekvirálás folytán lakásukat, a bérlőknek biztosan fel fognak mondani és a lakásokat saját céljukra felhasználni, vajmi keveset törődve azzal, hogy önekk most 285 százalékkal több házbéradópótlékot kell fizetniök. Ez tehát a lakásinséget nem fogja szanálni. Nem tudom különben, hogy a város csinálta-e számadási próbákat, hogy ezen felemlés és viszont a nagyfoku leszállítások mellett, nem-e fog erre az üzletre még ráfizetni; én azt hiszem igen. De viszont igazágtalannak találok azt, hogy nagy berházak gazdag tulajdonosai a cikkben felsorolt adópótlékleszállításokkal oly kedvezményeket élvezzenek, amelyek a szegénysorsu családi házak tulajdonosait inkább megillelnék. Az újonnan épített házakra vonatkozólag kontemplált 10 évi házbéradópótlékmentesség talán inkább volna alkalmas a lakásinség enyhítésére, mert serkentené a vagonos osztályt házbéradóra, csak hogy a mai

BERSON
GUMMISAROK és GUMMITALP
olsóbb és tartósabb mint bárholi Loggobban
év nedveztség és hideg ellen!

Táncestély a „Bristol“ ban. Folyó hó 27-én, vasárnap este 8 órai kezdettel a „Bristol“-szálló modern kényelemmel berendezett nagytermében és „Elite“-kerthelyiségében hangversenyyel egybekötött családi jellegű **táncestély lesz.**
Az „Elite“-kerthelyiségben este 8 órától Dragice Paparo karmesternő vezetése mellett a női zenekar fog hangversenyezni. A tánchoz pedig a zenét egy elsőrendű cigányzenekar fogja szolgáltatni. . . . Állandóan hideg és meleg ételek! Kifűző butellias és asztali borok! Frissen csapott sör! Pontos és figyelmes kiszolgálás! Olesó árak! . . . Belépődíj nincs! Számos látogatást kér.
KIRTYÁNSZKI SZVETOZAR, a „Bristol“-szálló és „Elite“-kerthelyiség tulajdonosa!

óriási drágaság mellett ennek is nagyon csekély lesz a foganatja, mert azt hiszem, nem sokan fognak vállalkozni, hogy milliókat házak építésébe fektessenek, mikor a házbér — ha figyelembe vesszük a háztulajdonos egyéb mellékiadásait — alig hozza meg nekik a takarékpénztárak által fizetett betétkamatokat, nem is beszélve azon jövedelemléről, amelyet pénze akkor hozna, ha akár saját, akár más vállalatokba fekteti.

Ezekkel az intézkedésekkel tehát szerintem nem lehet a lakásinséget orvosolni, legalább nem gyökeresen, legfeljebb a város háztartása fog kevesebb jövedelmet élvezni, aminek eredménye ismét valami újabb köz-évi pótdókuemeléssel lenne.

A lakásinséget gyökeresen csak úgy lehetne orvosolni, ha a város, az állam, a pénzügyek olesó házakat tudnának építeni, hosszú és klesiny annuitási részletek mellett, mely házak, mondjuk 20 éven át teljes állami adó- és városi adópótlékmentességet élveznének, mert akkor a bérlők tudnának maguknak házakat építeni, a szegényebb néposztály is; és ha rendeletileg szabályoztatnák, későbbre is, mindaddig, míg a lakásinség meg nem szűnik, hogy az ekként felszabadult lakásokat ismét más lakóknak kell a háztulajdonosoknak bérbeadni, kivéve azt az esetet, ha a háztulajdonosnak magának egyáltalában nincs, vagy nincs megfelelő lakása. És végül még valamit, a mit feuntebb elfelejtettem megemlíteni. A nagy, de még a kisebb bérházak tulajdonosai, akik a kontemplált módon szabadulnak majd meg részben vagy egészben a házbéradópótlék fizetése alól, vigán fogják felemelni lakóik házbéret, mert ezt a mostani lakásrendelet értelmében a lakásbírósság korrektívuma mellett, szabadon lehet megeselekedni. A háztulajdonosok nagyrésze eddig csak azért nem emelte fel a házbéretet, mert félt a nagy házbéradópótléktól, melynek lefizetése után neki a felémelt házbérből alig maradt volna valami. A városi tanács ezen javaslatának elfogadása esetén azonban ezen félelme megszűnik és ő vigán srófolhat a szegény bérlők rovására.

P.

Földről irányított repülőgép.

Párisból jelentik: Egy Voisin-féle bombavető repülőgép 300 lóerős géppel és súlyos teherrel 30 percig repült 1500 láb magasságban, úgy hogy repülését drót nélkül közvetített elektromos áramok útján a földről irányították. A gép a repülés után pontosan a felszállás helyére tért vissza. A repülés folyamán két pilóta ült a gépben, akik azonban nem nyultak az irányító készülékhez.

Sport

A Kadima-Sportklub vezetősége felkéri azon tagjait, akik a tennissportban résztvenni óhajtanak, hogy előjegyzés végett jelenjenek meg Spira Hermann cég üzletében, Aleksandrova-utca.

Slavija I. b.—Schwäbische I. b. = 5:0 (2:0). Bíró: Brkity.

Slavija komb.—Schwäbische komb. = 1:1 (1:1). Bíró: Jelity.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Bečkerek.

Nyiltér

Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Nyilatkozat.

A „Torontál” 110. számában megjelent „Egy eset száz közül” című közleményre reflektálva, kijelentem, hogy a közleményben foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, mert valószínűleg a t. szerkesztőséget tévesen informálták, miért is kérem az alábbiak szives leközlésére:

Nekem, mint 5 segéddel dolgozó kádármesternek (nem pedig pincér, mint a „Torontál” közölte) segédeim részére szükségem volt a lakásra és Hutkainak föl is ajánlottam 4 lakást is, amely közül egyet el is fogadott, hogy most nem felel meg neki a lakás, arról nem tehetek. Azonban dísznő és ől ígéretéről szó sem volt. Hutkai elfogadta az általam följánlott lakást és a lakásbizottság annak rendje és módja szerint megadta nekem a szabályszerű beköltözködési engedélyt. Megjegyzem, hogy már 6 nap óta őt segédem a szabad ég alatt tanýázott. Szóval semmiféle csábító ígéretéről vagy jutalomról köztünk szó sem volt. Ennyit óhajtottam az igazság érdekében a nyilvánosság előtt kinyilatkoztatni.

Tisztelettel

Albricht Mátyás,
kádármester.

1020

Hajfeld község előljároságától.

541/1923. szám.

1012

Hirdetmény.

Hajfeld község a hajfeldi róm. kath. templomot kívülről alaposan renováltatni s a tetőt átfedelni szándékozik.

Szakértő által készített pontos munkaleírás a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthető.

Ajánlatokat 1923. évi június 1-ig fogadjunk el.

A munkálatok átadása iránt a képviselőtestület később fog határozni.

Hajfeld, 1923 május 14-én.

Gremesperger,
jegyző.

Mayer,
bíró.

1023

Családi ház

téglából épült, száraz, nagyobb kerttel, jó fekvéssel, elköltözés miatt szabad kézből azonnal eladó Karadjordjev trg (Vásár-tér) 2. szám.

Krumenacker István

nyug. vasúti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasúti szállításhoz eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Bečkerek, Etvesova u. 5.

954

Különféle

cserepes virágok és virágpalánták

a legjutányosabb árban kaphatók □ □ Á H □ □ □ □ □ □ □ □
városi kertésznél Veliki Bečkerek, Bajza-utca 8. sz. (Amerika-negyed).

„Grozit“ fedéllemez

fedéllemez

elszigetelőlemez

nagybani raktár.

Chamottetégla (tüzálló-tégla)

chamotteföld

szintén megérkezett.

Özv. Guttman Jakabné és Fiai Vel. Bečkerek.

1002

Gabonarakárnokot felvesz

helybeli cég. Csakis szakismerettel bíró 40 éven

aluliak adják be ajánlatukat „Szakember”

jeligére e lap kiadóhivatalához.

1024

A Nagybečkereki Tengerifeldolgozó és Olajgyár Rt.-nál Veliki Bečkereken nagyobb mennyiségű adómentes, ugyszintén már adózott

benzin valamint petróleum

1019

hordótételekben is kapható.

Rendelések az adómentes benzinnel vonatkozólag csakis minden hét csüförtökjén (ünnepeket nem számítva) hétköznapon) effektuálnak, petróleum és adózott benzinnel vonatkozólag — ünnepeket kivéve — bármikor. Adómentes benzin rendelésekor egyidejűleg a pénzügyi hatóság engedélye is beküldendő!

Sürgönyeim: Olajgyár Veliki Bečkerek

Telefon: 203 és 226.

A „Slavija” Sportegylet vezetőségétől

Meghívó

a folyó évi június hó 10-én délelőtt 10 órakor a „Bristol”-szállóban tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Tárgysorozat:

Uj tisztikar választása az eddigi lemondása folytán.

Figyelmeztetés!

Az alapszabályok 9. §-a értelmében csak azon rendes tagok bírnak szavazati joggal, kik tagsági díj kötelezettségüknek eleget tettek és 3 havi hátralékban nincsenek.

Vel. Bečkerek, 1923 május 21.

A választmány megbízásából:
Fröhlich F. s. k., Tomcsányi E. s. k.,
titkár. elnök.

Stara Écska község előljároságától.

Árlejtési hirdetmény.

Stara Écska községében lévő hidak, községháza és jegyzői lak javítási és tatarozási munkálatainak elvégzésére a községelőljároság árlejtést ír ki, mely árlejtés Stara Écska községében f. hó 31-én délelőtt 9 órakor lesz megtartva.

Feltételek megtekinthetők a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt.

Stara Écska, 1923 május 23.

1018

Községelőljároság.

Egy elegánsan bútorozott,

villanyvilágítással, a lehetőség szerint különbejárattal ellátott itcai szobát keres

egy nagy vállalatnak a képviselője. Esetleges ajánlatok az ár megjelölésével a „Rózsa”-szálloda 17. szobájába címezve küldendők.

Keresek

szerbül tudó ügyes

1009

gépirónót

azonnali belépésre.

Dr. Luka Mijajev, ügyvéd.

Fényképészeti szaküzlet

MIMOSA, N. S. G., BAYER, SATRAP, HAUF, PERUTZ, AGFA, VERAX és LEINER gyártmányok gyári lerakata.

Szakfényképezés eredeti gyári áron!

Kérjen árajánlatot!

Kosmetika Foto-Sport

Sombor, SHS.

Egy jó forgalmu

fehérneműüzlet

eladó minél előbb

1007

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Elsőrendű

favillát

ajánl nagybani eladásra és azonnali szállításra „Silva”
Industrijalno i Trgovačko Društvo OSJEK-
Reškovičeva ul. 7. Telefon 4-07

Kiadja Pleitz Fer. Pál